

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Măcăineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 276
din 13.10.2010**

Dosar nr.: 84/2010

Petiția nr.: 1811 din data 09.03.2010

Petent: Asociația ACCEPT

Reclamat: G B S.C. Fotbal Club Steaua București S.A.

Obiect: Declarații publice. Sportivi. Jucător de fotbal. Orientare sexuală.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentei

I.1.1. Asociația ACCEPT, cu sediul în str. Lirei, nr.10, sector2, București

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. G B cu domiciliul în '

I.2.2. S.C. Fotbal Club Steaua București S.A., cu sediul în Bd. Ghencea, nr.45, sector 6, București

II. Obiectul sesizării

2.1. Plângerea vizează declarațiile dlui G B cu privire la orientarea sexuală a unui fotbalist.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin plângerea înregistrată cu nr.1811 din 09.03.2010, petenta arată că dl. B a făcut declarații cu caracter discriminatoriu referitoare la orientarea sexuală a unui fotbalist bulgar și totodată, a încălcat principiul egalității în materie de angajare a persoanelor care au o orientare homosexuală.

IV. Procedura de citare

4.1 În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare.

4.2. Prin adresa cu nr. 3030 din 20.04.2010 a fost citată petenta, prin reprezentant. Prin adresa cu nr. 3031 din 20.04.2010 a fost citat domnul G. B. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 18.05.2010. La termen s-a prezentat petenta, prin apărător ales. Acesta a solicitat un nou termen și totodată, introducerea în cauză a Clubului Steaua, prin reprezentantul regal.

4.3. Prin adresa cu nr. 4284 din 27.05.2010 a fost citată petenta, prin reprezentant. Prin adresa cu nr. 4286 din 27.05.2010 a fost citat domnul G. B. iar prin adresa nr. 4285 din 27.05.2010 a fost citată S.C. Fotbal Clu Steaua SA, prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 22.06.2010. La termen s-au prezentat părțile, prin apărător ales. În cadrul ședinței de audiere, apărătorul ales al părților reclamate a solicitat Colegiului un nou termen pentru luarea la cunoștință de actele și înscrisurile depuse la dosar. Noul termen de citare a fost luat la cunoștință de părți.

4.4. Prin adresa nr. 5069 din 24.06.2010 a fost citat dl. G. B. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 03.08.2010. La termen s-au prezentat părțile, prin apărător ales.

4.5. Consiliul a acordat termen pentru depunere concluzii scrise la 01.09.2010. Petenta a transmis concluzii prin adresa nr. 6810 din 30.08.2010, iar reclamații prin adresa nr. 6903 din 02.09.2010.

4.6. În perioada 28 noiembrie 2009 – 22 aprilie 2010, Colegiul CNCD s-a aflat în imposibilitate de a organiza deliberări. Urmare încetării succesive a mandatelor a 6 membrii în Colegiul CNCD, s-a declanșat procedura de numire de către Parlamentul României, potrivit art. 22 alin. 2 și art. 24 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 27/20.04.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 22.04.2010 au fost numiți noii membri ai Colegiului CNCD.

V. Susținerile părților

Susținerile petentei

5.1.1. Petenta arată că, în cadrul unui interviu cu privire la un posibil transfer a fotbalistului bulgar I. I. și eventuala sa orientare sexuală, G. B. a declarat că decât să cumpere un fotbalist cu o altă orientare sexuală, mai bine folosește un jucător de la juniori. "Nici dacă se desființează Steaua nu iau un homosexual la echipă. Zvonurile sunt zvonuri, dar să scrii așa ceva dacă nu e ceva adevarat și să mai pui și pe prima pagină... Poate e minciună că e homosexual. Dar dacă e adevarat? -am spus eu unui unchi al meu, care nu credea în Satana și ă'n Hristos. Eu i-am spus: «Hai să spunem că nu există Dumnezeu. Dar dacă

există? Ce pierzi dacă te împărtășești? Nu ar fi bine să te duci în Rai?». Și mi-a dat dreptate. Cu o lună de zile înainte să moară s-a dus să se împărtășească, Dumnezeu să îl ierte. În familia mea nu are ce căuta niciodată un gay și Steaua e familia mea. Decât cu un gay, mai bine jucăm cu un jucător de la juniori. La mine nu e discriminare. Nu poate să mă oblighe nimeni să lucrez cu cineva. Am și eu dreptul să lucrez cu cine îmi place, așa cum au și ei drepturi" (declarație făcută în cadrul emisiunii "Liga lui M" la Sport Total FM)

5.1.2. Petenta susține că bănuiala jurnalistică, însoțită de dl. B., că acest fotbalist, aflat pe lista transferurilor, ar fi homosexual, a făcut posibilă renunțarea la încheierea unui contract de muncă cu acest jucător: *"Nu-l mai iau nici măcar gratis"*.

5.1.3. În drept, petenta își întemeiază plângerea pe prevederile art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 5 și 7, art. 15 și art. 20, art. 26 și 28 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.1.4. Având în vedere declarațiile de mai sus, petenta susține că dl. G. B. discriminează direct pe criteriul de orientare sexuală, încălcând principiul egalității în materie de angajare și aducând atingere demnității persoanelor de orientare homosexuală din România. Sportul practicat la Clubul Steaua nu poate fi pentru "toți", cu siguranță nu pentru homosexuali, indiferent de aptitudinile și capacitatea lor profesională.

5.1.5. Cu privire la introducerea în cauză a Clubului Steaua ca parte reclamată, petenta susține că deși declarațiile au ținut pagina ziarelor, website-urilor de știri, Sc Fotbal Club Steaua nu s-a distanțat niciun moment de aceste declarații. Dimpotrivă, avocatul societății a confirmat prezența acestei politici la nivelul societății, în materie de angajare la echipa de fotbal, pe motiv că "echipa este o familie", prezența în echipă a unui homosexual "ar crea tensiuni în echipă și în rândul spectatorilor". De asemenea, petenta arată că la data când dl. G. B. a făcut declarațiile în cauză era încă acționar la Clubul Steaua București (atașat la dosar extras de la Registrul Comerțului).

Susținerile reclamațiilor, dl. G. B. și S.C. Fotbal Club Steaua S.A.

5.2.1. Reclamații susțin că petenta se află într-o situație de confuzie deoarece declarațiile domnului B. nu constituie altceva decât o exercitare a dreptului la liberă exprimare, acestea nefiind de natură să demonstreze existența unei reguli sau practici constante în materie de angajare a fotbaliștilor la S.C. Fotbal Club Steaua, bazată pe un criteriu discriminatoriu pornind de la orientarea sexuală a jucătorilor. Art. 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului garantează tuturor posibilitatea de a avea și de a exprima o opinie, chiar dacă aceasta este minoritară sau chiar șocantă.

5.2.2. Se arată că atâta timp cât, în fapt, nu s-a pus niciodată problema angajării jucătorului I. I. la Steaua București SA, neexistând niciun fel de negociere între jucător și club, nu se poate aprecia că declarațiile Dlui B. au fost de natură să aducă atingere principiului nediscriminării consacrat la nivelul Uniunii Europene, acestea subscriindu-se palierului libertății de opinie a cărui

construcție și rezistență este garantată de Convenția Europeană pentru Drepturile omului.

5.2.3. De asemenea, reclamații arată că declarațiile sunt date în contextul unui demers jurnalistic (aspect sesizat și de petentă), în care autorul interviului ridică problema orientării sexuale a jucătorului în cauză, iar nu reclamatul, G B

5.2.3. Totodată, se arată că declarația dlui B trebuie privită și în raport cu construcția profund religioasă a acestuia, fiind știut că biserica ortodoxă continuă să critice și în prezent relațiile de natură homosexuală, motiv pentru care opinia reclamatului urmează a fi apreciată și ca o exercitare a libertății de gândire, de conștiință și de religie.

5.2.4. Cu privire la solicitarea petentei de a introduce S.C. Fotbal Steaua în cauză, se arată că sarcina probei revine petentei, iar din analiza conținutului cererii, prin care se solicită introducerea în cauză a clubului, petenta nu a făcut dovada existenței unor reguli sau practici constante la nivelul clubului, însușite de conducerea acestuia, care se referă la un criteriu discriminatoriu întemeiat pe orientare sexuală.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de către O.G. nr. 137/2000, republicată.

6.2. Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 828 din 16 februarie 2009 a reținut că în economia Ordonanței nr. 137/2000 dispozițiile articolului 2 care definesc formele de discriminare (n.n.) „sunt consecutive celor din articolul 1 alin. (3), care prevăd cine este subiectul obligației de a respecta principiul egalității între cetățeni – garantat de art. 1 alin. (2) în exercitarea drepturilor constituționale ale cetățenilor: „Orice persoană juridică sau fizică are obligația să respecte principiile egalității și ale nediscriminării”. Din coroborarea aceluiași texte (art. 1-2) rezultă obiectul discriminării: titularii drepturilor constituționale enumerate în special în art. 1 alin. (2), îngrădiți ori împiedicați în exercițiul lor. Așadar, în limitele atribuțiilor sale legale, CNCD este obligat să soluționeze orice plângere întemeiată pe dispozițiile

art. 2 din O.G. nr. 137/2000 prin stabilirea existenței celor trei elemente mai sus-menționate.

6.3. Din acest punct de vedere, Colegiul reține că petenta invocă vătămarea drepturilor unei comunități de persoane pe baza orientării sexuale, în legătură cu domeniul muncii precum și a demnității personale, corelativ prevederilor art. 2 alin.1 coroborat cu art. 5 și art. 7 respectiv art.15 din O.G. nr. 137/2000 republicată. În opinia sa, declarațiile părții reclamante (dl.G. B) discriminează direct pe criteriul orientării sexuale încălcând principiul egalității în materie de angajare, aducând atingere demnității persoanelor cu orientare homosexuală din România. Declarațiile în speță constituie expresia unei politici discriminatorii la angajarea în echipa de fotbal „Steaua” București. Petenta face trimitere la cauza Bosman soluționată de Curtea Europeană de Justiție, considerând, prin similaritate, că politica discriminatorie a clubului este prezumată, în cauza de față, prin declarațiile părții reclamante, ce are calitatea de patron al Clubului Steaua. În opinia petentei, S.C Fortbal Club Steaua București S.A. nu s-a distanțat de declarațiile în cauză și nu a prezentat justificări obiective. În plus, orientarea sexuală nu poate fi o cerință ocupațională specifică. Părțile reclamante răspund, în opinia petentei, pentru încălcarea prevederilor art. 15 având în vedere afirmațiile imputate iar libertatea de exprimare și de religie nu este de natură a justifica atingerea adusă demnității personale.

6.4. Părțile reclamante arată că pentru existența contravențiilor reglementate de art. 5 și art. 7 din O.G. nr. 137/2000 republicată trebuie îndeplinite elementele constitutive ce presupun o acțiune de condiționare efectivă ori de refuz efectiv pe baza orientării sexuale. În mod similar, contravenția prevăzută la art. 15 presupune elementul material, în speță acțiunea ce are caracter de propagnadă naționalist șovină, acțiunea cu caracter de instigare la ură, acțiuni ce au ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, degradante, umilitoare sau ofensatoare. În ceea ce privește sarcina probei în cazul unei discriminări directe, consideră că e necesar a se demonstra existența unei reguli sau a unei practici constatate care se referă la un criteriu întemeiat pe orientarea sexuală. Astfel, declarațiile părții reclamante constituie o simplă exercitare a dreptului la exprimare, în contextul unui demers jurnalistic în care autorul interviului a ridicat problema orientării sexuale și nu reclamatul. Între Clubul Steaua și jucătorul la care se face referire în plângere nu s-a pus niciodată problema angajării, neexistând niciun fel de negociere între jucător și club și niciun fel de practică însușită de conducerea clubului în ceea ce privește criteriul orientării sexuale. Declarațiile dlui. G B trebuie privite în raport cu construcția profund religioasă a acestuia, fiind știut că biserica ortodoxă continuă să critice și în prezent relațiile de natură homosexuală, astfel încât acestea sunt corelative exercitării dreptului la libertate de gândire, de conștiință și de religie.

6.5. În analiza prezentei spețe, Colegiul CNCD ia act de prevederile **Directivei Consiliului Uniunii Europene 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă**. Potrivit Art. 3 alin.1, Directiva 2000/78/CE "se aplică tuturor persoanelor, atât în sectorul public cât și în cel privat, inclusiv organismelor publice, în ceea ce privește: a) **condițiile de acces la angajare, la**

activități neretribuite sau la muncă, inclusiv **criteriile de selecție și condițiile de recrutare, oricare ar fi domeniul de activitate** și la toate nivelurile ierarhiei profesionale, inclusiv în materie de promovare; b) accesul la toate tipurile și la toate nivelurile de orientare și de formare profesională, de perfecționare și schimbare a orientării profesionale, inclusiv acumularea unei experiențe practice; c) condițiile de angajare și muncă, inclusiv condițiile de concediere și salarizare; afilierea la și angajarea într-o organizație a lucrătorilor sau patronatului, sau orice organizație ai cărei membri exercită o anumită profesie, inclusiv avantajele obținute de acest tip de organizație".

6.6. Potrivit Art.1 scopul Directivei 2000/78/CE este acela de a reglementa cadrul general pentru **combaterea discriminării pe criteriul de religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală** în ceea ce privește **domeniul muncii și ocuparea**, cu scopul de a implementa principiul egalității de tratament în Statele Membre ale Uniunii Europene. În conformitate cu art. 2 din Directiva 2000/78/CE „principiul egalității” reprezintă absența oricărei discriminări directe sau indirecte, bazate pe unul din motivele menționate în art. 1. Conform alin.2 lit. a al Art. 2: "În sensul alin. (1): o **discriminare directă** se produce atunci când o persoană este tratată într-o manieră mai puțin favorabilă decât este, a fost sau va fi tratată într-o situație asemănătoare o altă persoană, pe baza unuia dintre motivele menționate în art. 1 (n.n. religie sau convingeri, handicap, vârstă, **orientare sexuală**) Potrivit art. 2 alin. (3) din Directivă „**Hărțuirea** este considerată o **formă de discriminare**, în sensul alineatului (1), atunci când se manifestă un comportament nedorit legat de unul din motivele prevăzute la articolul 1, care are ca scop sau ca efect lezarea demnității unei persoane și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau ofensator. În acest context, noțiunea de hărțuire poate fi definită în conformitate cu legislațiile și practicile naționale ale statelor membre”.

6.7. **Codul muncii român** a inclus ca principiu fundamental al relațiilor de muncă principiul egalității de tratament față de toți salariații și angajatorii, interzicând orice fel de discriminare, fie ea directă sau indirectă. (Art.5 din Codul muncii) Prevederile cu valoare de principiu ale Codului muncii sunt tratate pe larg în **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, care asigură, în mod special **transpunerea în dreptul național a prevederilor Directivei 2000/78/EC și a Directivei 2000/43/CE**. Potrivit art. 1 alin.2 lit. i din O.G. nr. 137/2000: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: (i) dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației, la condiții de munca echitabile și satisfăcătoare, la protecția împotriva somajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare... „ Conform alin.4 al art. 1 „Orice persoană fizică sau juridică are obligația să respecte principiile enunțate la alin. (2)”. De asemenea, „dispozițiile ... ordonanței se aplică tuturor persoanelor fizice sau juridice, publice sau private, precum și instituțiilor publice cu atribuții în ceea ce privește: a) condițiile de încadrare în munca, criteriile și condițiile de recrutare, selectare și promovare, accesul la toate formele și nivelurile de orientare, formare și perfecționare profesională” (art. 3 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

6.8. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată: „prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”. Potrivit art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000, republicată: „Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv. De asemenea, se impune a preciza ca Ordonanța nr. 137 instituie un capitol special cuprinzând, la secțiunea I, interzicerea discriminării în activitatea economică și în materie de angajare și profesie.

6.9. Luând act de susținerile cotradictorii ale părților și obiectul plângerii, astfel cum este formulat, Colegiul este de opinie că se impune a stabili dacă prezenta speță urmează a fi analizată ca incidentă unui eventual raport specific de muncă sub aspectul subiecților corelativi unui asemenea raport și a consecințelor juridice ce decurg, ori a incidenței unui eventual comportament nedorit care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv pe baza unui criteriu interzis (n.n. orientarea sexuala) stipulat de legea în domeniul nediscriminării.

6.10. Colegiul reține că petenta a depus la doar înscrisuri, extrase ale articolelor publicate în presa sportivă precum și înregistrări audio-video ale declarațiilor părții reclamate în cadrul unor emisiuni sportive, necontestate de părțile reclamate. Analizând înscrisurile și înregistrările în cauză, Colegiul ia act de faptul că declarațiile părții reclamate au fost făcute ca reacție la anumite informații din presa bulgară și preluate în presa română cu privire la un jucător de fotbal bulgar, dl. I. I. În legătură cu acest fapt se reține că presa sportivă a relatat că „Zvonul că fundașul bulgar I. I. pe care Steaua vrea să-l transfere, este bețiv, bătaș și chiar homosexual, l-a pus pe jar pe patronul C. B.” (publicat în Adevărul la www.adevarul.ro). Similar, „Jurnaliștii bulgari au mărturisit în presa din România că fotbalistul dorit de Steaua, I. I., ar avea apucături de homosexual”. (publicat în Adevărul la www.adevarul.ro). De asemenea, „După ce Gazeta Sporturilor a dezvăluit în ediția de azi că bulgarul I. I. dorit de Steaua, are reputație de bețiv și de gay, patronul roș-albaștrilor, C. B., a reacționat dur.” (publicat pe Gazeta Sporturilor la www.gsp.ro). În interviul acordat Sport Total FM, partea reclamată arată: „Zvonurile sunt zvonuri, dar să scrii așa ceva dacă nu e ceva adevărat și să mai pui și pe prima pagină....Poate e minciună că e homosexual”.

6.11. În cadrul interviului acordat la Sport Total FM din 13.02.2010, partea reclamată a declarat: "Nici dacă se desființează Steaua nu iau un homosexual la echipă. Zvonurile sunt zvonuri, dar să scrii așa ceva dacă nu e ceva adevărat și să mai pui și pe prima pagină... Poate e minciună că e homosexual. Dar dacă e

adevărat?-am spus eu unui unchi al meu, care nu credea în Satana și în Hristos. Eu i-am spus: «Hai să spunem că nu există Dumnezeu. Dar dacă există? Ce pierzi dacă te împărtășești? Nu ar fi bine să te duci în Rai?». Și mi-a dat dreptate. Cu o lună de zile înainte să moară s-a dus să se împărtășească, Dumnezeu să îl ierte. În familia mea nu are ce căuta niciodată un gay și Steaua e familia mea. Decât cu un gay, mai bine jucăm cu un jucător de la juniori. La mine nu e discriminare. Nu poate să mă oblighe nimeni să lucrez cu cineva. Am și eu dreptul să lucrez cu cine îmi place, așa cum au și ei drepturi", a declarat G B , în cadrul emisiunii "Liga lu' M". De asemenea, în cadrul interviului acordat la GSP TV în 13.02.2010, a declarat: "Păi dacă a scris pe prima pagină că este gay? Păi chiar dacă nu este gay și îmi spune Dumnezeu 100% la noapte ... băi 100% nu e ... dacă a scris pe prima pagină așa ceva...și la Sport Total FM m-au sunat de pe acolo...că e gay... la revedere...nu-l mai iau și dacă mi-l dă gratis...Eu știu că e superfotbalist dar nu mă mai interesează nici dacă Steaua se desființează..."

6.12. Ca atare, este evident că în contextul unui demers jurnalistic în legătură cu jucătorul bulgar I I' despre care s-a relatat în presa scrisă precum și media, inclusiv în ceea ce privește eventuala sa orientare sexuală, partea reclamată și-a exprimat poziția prezentând o opinie în legătura cu jucătorul în cauză. Se naște așadar întrebarea legitimă, dacă exprimarea acestei poziții poate fi corelată calității de angajator în legătura cu politica societății pe care o reprezintă în ceea ce privește eventuale raporturi de muncă în care ar intra jucători de fotbal în calitate de lucrători. Subsecvent, se pune întrebarea dacă declarațiile în cauză sunt suficiente pentru a se prezuma existența unei politici de angajare discriminatorii pe baza criteriului orientării sexuale ceea ce ar presupune obligația de a dovedi că practica de angajare nu corespunde acestor declarații.

6.13. În analiza acestor aspecte, Colegiul se raportează la jurisprudența Curții Europene de Justiție. În cauza C-415/93 invocată de petentă, Union royale belge des sociétés de football association ASBL v Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA v Jean-Marc Bosman and others and Union des associations européennes de football (UEFA) v Jean-Marc Bosman, instanța națională s-a adresat Curții de Justiție, între altele, cu privire la interpretarea compatibilității cu Tratatul a regulilor de transfer ce induceau o discriminare pe criteriul de naționalitate. Așa cum rezultă din hotărârea pronunțată de Curtea Europeană de Justiție în 15 decembrie 1995, în cauza Bosman, numeroase asociații naționale de fotbal au adoptat reguli care limitau posibilitatea de a recruta sau de alinia în competiție jucători de naționalitate străină. La un moment dat, UEFA s-a angajat să suprimă limitările numărului de contracte încheiate de fiecare club cu jucători din alte state membre și, pe de altă parte, să fixeze la doi numărul acestor jucători care pot participa la fiecare meci. În 1991, UEFA a adoptat regula numită "3+2", prevăzând posibilitatea pentru asociațiile naționale, de a limita la trei numărul de jucători străini pe care un club îi poate alinia într-un meci de primă divizie a campionatelor naționale, plus doi jucători care au jucat, o perioadă neîntreruptă de 5 ani, în țara asociației naționale în cauză, dintre care 3 ani ca juniori. Acesta limitare se aplica și meciurilor din competițiile pentru echipe de club organizate de UEFA. (a se vedea Hotărârea din 15 decembrie 1995 în cauza C-415/93, parag. 25-27) Cu privire la regulile edictate de asociațiile sportive de fotbal, Curtea a

statuat că *"ținând cont de obiectivele Comunității, exercitarea sporturilor interesează dreptul comunitar în măsura în care el constituie o activitate economică în sensul art.2 din Tratat (a se vedea Hotărârea din 12 decembrie 1974, Waleave c. Union Cycliste Internationale, 36/74, Rec.p.1405, pct.5) Așa este cazul jucătorilor profesioniști sau semiprofesioniști de fotbal, din moment ce ei exercită o activitate salariată sau efectuează prestații de servicii remunerate (a se vedea Hotărârea din 14 iulie 1976, Dona c. Mantero, 13/76, Rec.p.1333, pct.12). Aplicarea Art. 48 din Tratat nu este exclusă prin faptul că regulile privitoare la transferuri domină raporturile economice între cluburi, mai degrabă decât relațiile de muncă între cluburi și jucători. Într-adevăr, împrejurarea că cluburile angajatoare sunt obligate să achite indemnizații cu ocazia recrutării unui jucător provenind dintr-un alt club afectează posibilitățile jucătorilor de a găsi o slujbă, ca și condițiile în care această slujbă este oferită.(a se vedea Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bossman, C-415/93, parag.72 si 74) Curtea Europeană de Justiție a statuat în privința clauzelor de naționalitate că acestea nu pot fi considerate conforme cu art. 48 din Tratat, sub pedeapsa de a priva această dispoziție de efectul său util și de a nu se priva particularii de dreptul fundamental de a accede liber la o slujbă pe care ea le-o conferă în Comunitate. (a se vedea Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bossman, C-415/93, parag.128)*

6.14. Pe de altă parte, în cauza C-54/07, Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v. Firma Feryin NV instanța națională s-a adresat Curții de Justiție pentru a stabili dacă declarația publică a unui angajator constituie discriminare directă, după ce a plasat o ofertă de muncă ostensibilă. În esență viza declarațiile publice ale directorului unei întreprinderi, potrivit cărora, întreprinderea sa urma să recruteze instalatori, dar că acesta nu putea să angajeze „alohtoni”, din cauza reticenței clienților de a permite accesul pe durata lucrărilor în locuința lor privată. În hotărârea din 10.07.2008, Curtea de Justiție a reținut că *declarațiile publice ale angajatorului că nu va angaja salariați cu o anumită origine etnică sau rasială sunt de natură a descuraja în mod serios anumiți candidați să își depună candidaturile, fiind prin urmare de natură a împiedica accesul acestora pe piața muncii, și astfel constituind o discriminare la angajare.* (a se vedea hotărârea din 10.07.2008, parag. 25, dispozitiv pct.1). Pe de altă parte, la întrebarea dacă o asemenea declarație este suficientă pentru a prezuma o politică discriminatorie, Curtea a oferit un răspuns afirmativ. A reținut Curtea că la articolul 8 din Directiva 2000/43 se precizează că pâraturii îi revine sarcina să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament atunci când anumite fapte permit să se prezume existența unei discriminări directe sau indirecte. Obligația de a face dovada contrară, care incumbă astfel autorului prezumat al unei discriminări, nu depinde decât de constatarea unei prezumții de discriminare, din moment ce aceasta se întemeiază pe fapte dovedite. Pot constitui astfel de fapte declarațiile publice prin care un angajator informează în mod public că nu va angaja salariați cu o anumită origine etnică sau rasială (a se vedea hotărârea din 10.07.2008, parag. 30, 31 dispozitiv pct.2)

6.15. Din perspectiva dreptului comunitar, este evident că protecția împotriva discriminării pe criteriul orientării sexuale cuprinde sfera raporturilor de muncă. Exercitarea sporturilor, în mod particular, în cazul jucătorilor de fotbal profesioniști

care exercită o activitate salariată sau efectuează prestații de servicii remunerate, interesează dreptul comunitar, de vreme ce constituie o activitate economică. Cu alte cuvinte, protecția împotriva discriminării acoperă și această sferă de activitate. De altfel, Directiva 2000/78/CE reglementează cadrul general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, fiind transpusă în legislația națională prin O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

6.16. Directiva 2000/78/CE în Articolul 4 se referă la cerințe ocupaționale și dispune că: *"Fără să aducă atingere art. 2 alin. (1) și (2), statele membre pot să prevadă că un tratament diferențiat bazat pe o caracteristică legată de unul dintre motivele menționate la art. 1 nu constituie o discriminare atunci când, având în vedere natura unei activități profesionale sau condițiile de exercitare a acesteia, caracteristica în cauză constituie o cerință profesională esențială și determinantă, astfel încât obiectivul să fie legitim, iar cerința să fie proporțională. (2) Statele membre pot menține în legislația lor națională în vigoare la data adoptării prezentei directive sau să prevadă într-o legislație viitoare (reluând practicile naționale existente la data adoptării prezentei directive) dispoziții în temeiul cărora, în cazul activităților profesionale ale bisericilor și ale altor organizații publice sau private a căror etică profesională este bazată pe religie sau convingeri, un tratament diferențiat bazat pe religia sau convingerile unei persoane nu constituie o discriminare atunci când, prin natura acestor activități sau prin contextul în care sunt exercitate, religia sau convingerile constituie o cerință profesională esențială, legitimă și justificată în privința eticii organizației. Acest tratament diferențiat trebuie exercitat cu respectarea dispozițiilor și principiilor constituționale ale statelor membre, precum și a principiilor generale de drept comunitar, și nu va fi justificată o discriminare bazată pe un alt motiv. (3) Cu condiția ca dispozițiile să fie respectate în restul situațiilor, prezenta directivă este cea care, fără să aducă atingere dreptului bisericilor și al altor organizații publice sau private a căror etică este bazată pe religie sau convingeri, acționând în conformitate cu dispozițiile constituționale și legislative naționale, să solicite personalului care lucrează pentru ele o atitudine de bună-credință și de loialitate față de etica organizației".*

6.17. O.G. nr. 137/2000, astfel cum a fost amendată prin Legea nr. 324/2006, a transpus prevederile celor două Directive europene. Din acest punct de vedere, Ordonanța stipulează în art. 9 că prevederile referitoare la contravențiile în domeniul angajării și profesiei (art. 5-art. 8) „nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului angajatorului de a refuza angajarea unei persoane care nu corespunde cerințelor ocupaționale în domeniul respectiv, atât timp cât refuzul nu constituie un act de discriminare în sensul prezentei ordonanțe, iar aceste măsuri sunt justificate obiectiv de un scop legitim și metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare”. De asemenea, potrivit art. 11 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată, prevederile referitoare la interzicerea discriminării în accesul la educație „nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului unității ori instituției de învățământ pentru pregătirea personalului de cult de a refuza înscrierea unei persoane al carei statut confesional nu corespunde condițiilor stabilite pentru accesul în instituția respectivă”.

6.18. Ceea ce interesează din perspectiva speței deduse soluționării, este dacă obiectul acesteia determină materializarea unui raport juridic concret or efectiv de muncă atât sub aspectul subiecților cât și a consecințelor ce decurg dintr-un asemenea raport. Colegiul reține potrivit înscrisurilor depuse la dosar de către petentă și emise de Oficiul Registrului Comerțului că la Fotbal Club Steaua București SA, prin actul depus cu nr. 48138 din 08.02.2010 înscris la Registrul Comerțului la 23.02.2010, în baza rezoluției nr. 21980, au operat modificări în ceea ce privește asociații/acționarii, în speță, dl. G B a ieșit din societate, acțiunile sale fiind transmise unui terț acționar. Din acest punct de vedere, Colegiul reține că, în opinia petentei, reclamatul avea calitatea de acționar la data declarațiilor, prezentându-se ca patron al Clubului inclusiv după data vânzării acțiunilor. Pe de altă parte, la termenele de audieri, părțile reclamate au susținut că dl. G B nu deține funcția de patron, întrucât o astfel de funcție nu există la nivelul societății.

6.19. Dincolo de susținerile contradictorii ale părților, prin raportare la jurisprudența Curții Europene de Justiție și speța dedusă soluționării, Colegiul reține o serie de aspecte. Bunaoară, în cauza Feryn C-54/07 subiectul activ al declarațiilor deține o calitate specifică, îndeplinind nu doar o calitate de reprezentant cât aceea de director al întreprinderii, ceea ce pune în discuție abilitatea unui exercitiu de autoritate sub aspectul rolului pe care îl îndeplinește subiectul respectiv în calitatea sa de angajator. În cauza Bossman C-414/93, elementul supus analizei îl constituie o regulă expresă edictată la nivelul asociațiilor de fotbal prin care se impune o clauză formulată sine qua non pe baza unui criteriu de naționalitate. În cauza Feryn, Curtea a reținut că declarațiile angajatorului descurajează candidații să își depună candidaturi, fiind de natură a împiedica accesul pe piața muncii al acestora.

6.20. În lumina acestor considerente, Colegiul este de opinie că prezenta speță urmează a fi analizată *în afara* sferei de aplicare a unui eventual raport de muncă. Colegiul este de opinie că declarația părții reclamate nu ar putea fi asimilată ca provenind de la angajator/reprezentant legal al angajatorului sau al unei persoane responsabile cu angajarea, chiar dacă acesta deținea la data declarațiilor calitatea de acționar la Fotbal Club Steaua București S.A. În ceea ce privește consecințele produse de declarația în speță, spre deosebire de cauza Feryn, aceasta nu are aceeași reverberație asupra unor potențiali candidați, deoarece procesul de recrutare nu se realizează pe baza unei oferte publice, ori a unei negocieri directe, urmare unui proces de selecție ce presupune depunerea unei candidaturi și preselecția în urma analizei acesteia. Așa cum arată și Curtea Europeană de Justiție, în cazul jucătorilor de fotbal profesioniști, procesul de recrutare este atipic, întrucât posibilitățile jucătorilor de a găsi o slujbă și condițiile de ofertă sunt corelative unor negocieri între cluburi și nu unor negocieri între jucător și club. În mod similar, în ceea ce privește cauza Bossman, sarcina probei a fost transferată către părțile reclamate (pârâți) în vederea prezentării unor justificări obiective deoarece fondul în discuție se întemeia pe fapte dovedite, în speță existența unor reguli formulate sine qua non pe baza naționalității. În prezenta speță dedusă soluționării, se pune în discuție, în esență, reacția părții reclamate la demersul jurnaliștilor în legătură, între altele, cu posibila orientare

sexuală a unui jucător de fotbal. Or, potențialul element material al contravenției prevăzută de art. 5 (conștientare) sau art. 7 (refuz) din O.G. nr. 137/2000 nu este circumstanțiat în practică și nici materializat, el nu produce consecințe asupra unei comunități de persoane, cu atât mai mult cu cât, dacă s-ar fi materializat aceasta ar fi vizat, indubitabil, situația particulară a jucătorului I I . Or, în măsura în care s-ar fi reținut obiectul plângerii în raport cu o astfel de faptă, s-ar fi pus în discuție calitatea procesuală activă a petentei, atât timp cât ar fi lipsit o cerere din partea persoanei care s-ar considera discriminată în cursul negocierii. Pe de altă parte, de vreme ce subiectul orientării sexuale ține indisolubil de un aspect al vieții private, s-ar putea naște întrebarea dacă nu s-ar transfera către reclamați o "probatio diabolica" ceea ce ar impune o sarcină imposibilă a probei în demonstrarea că angajarea nu interferează cu orientarea sexuală. Pe de altă parte, însă, Fotbal Club Steaua București S.A. a arătat că nu a inițiat niciun fel de proces de negociere în vederea recrutării, astfel încât angajarea nu a intrat în discuție la nici un moment, în privința jucătorului I I ceea ce exclude existența unor eventuale condiționări sau a unui refuz discriminatoriu.

6.21. Colegiul ia act că potrivit art. 2 alin. (3) din Directiva 2000/78/CE „Hărțuirea este considerată o **formă de discriminare**, atunci când se manifestă un comportament nedorit legat de unul din motivele prevăzute la articolul 1 (n.n. religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau **orientare sexuală**) care are ca scop sau ca efect lezarea demnității unei persoane și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau ofensator. În acest context, noțiunea de hărțuire poate fi definită în conformitate cu legislațiile și practicile naționale ale statelor membre”. Potrivit art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată, ce transpune Art. 2 alin. 3 din Directiva 2000/78/CE „Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

6.22. În materia legislației nediscriminare, astfel cum este transpus aquis-ul comunitaire, pentru a ne găsi în situația unei fapte de hărțuire este necesară întrunirea cumulativă a elementelor constitutive acesteia. Astfel, fapta de hărțuire se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbraca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, gesturi, acte, sau fapte, acțiuni etc. Motivul sau cauza comportamentului este determinat de un criteriu inerent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o listă neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant”. Caracterul neexhaustiv este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor expres enumerate în art. 2 alin. 5. Sintagma „sau orice alt criteriu”, practic oferă posibilitatea reținerii oricărui alt element nespecificat

de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea forme de discriminare denumită ca hărțuire.

6.23. Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest aspect este cu atât mai evident cu cât însăși Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, definește hărțuirea în art. 2 alin.3 ca „un comportament nedorit pe bază de etnie sau rasă care are ca scop sau ca efect violarea demnității unei persoane și crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensiv.”

6.24. Includerea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul communautaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care creează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, sexist, xenofob etc. până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia. (vezi „A comparison between the EU Racial Equality Directive and the Starting Line” in I.Chopin and J.Niessen, The Starting line and the Incorporation of the Racial Equality Directive into National Laws of the EU Member States and Accession States, 2001, pag. 26, 27.)

6.25. Colegiul reține că, în opinia părții reclamante, declarațiile sale trebuie privite în raport cu construcția profund religioasă a acestuia, ca o exercitare a libertății de gândire, de conștiință și de religie. Din acest punct de vedere, Colegiul observă că, într-adevar, afirmațiile imputate sunt plasate într-un context asociat cu credință în Dumnezeu. Atât în cadrul interviului acordat la Sport Total FM cât și la postul GSP TV declarațiile sunt justificate, în mare măsură, prin referința la deitate și considerarea importanței relației dintre persoană și divin. („Eu i-am spus: «Hai să spunem că nu există Dumnezeu. Dar dacă există? Ce pierzi dacă te împărtășești? Nu ar fi bine să te duci în Rai?». Și mi-a dat dreptate. Cu o lună de zile înainte să moară s-a dus să se împărtășească, Dumnezeu să îl ierte. În familia mea nu are ce căuta niciodată un gay și Steaua e familia mea...”; „Păi chiar dacă nu este gay și îmi spune Dumnezeu 100% la noapte ... băi 100% nu e ... dacă a scris pe prima pagină așa ceva...și la Sport Total FM m-au sunat de pe acolo...că e gay... la revedere...nu-l mai iau și dacă mi-l dă gratis...Eu știu că e superfotbalist dar nu mă mai interesează... ”)

6.26. În jurisprudența sa, Colegiul a luat act de faptul că în cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: “Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice...” însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți,

(n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.” Pe de altă parte, articolul 9 din Convenția Europeană prevede că: „Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora”.

6.27. Trebuie spus că, în primul rând, art. 10 din Convenție garantează ca formă a libertății de exprimare libertatea de opinie, care este legată, la rândul ei, de libertatea de gândire, de conștiință și de religie, apărută de art.9. Orice persoană are dreptul să-și formeze concepții privitoare la viața socială, la lumea care-o înconjoară, în general, după cum ea poate să aibă o anumită credință religioasă, să aparțină unui cult religios pe care să-l practice. Altfel spus, orice individ are dreptul de a formula o opinie despre fenomenele în mijlocul cărora trăiește și pe care le analizează prin filtrul propriei lui gândiri (A se vedea Corneliu Bârsan Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Vol.I, drepturi și obligații, Editura C.H. Beck, București 2005, pag. 738) .

6.28. Articolul 9 din Convenție recunoaște fiecărei persoane libertatea de gândire, de religie și de conștiință, pe de o parte, dar și libertatea de manifestare a convingerilor sau a religiei, pe de altă parte. Suntem în prezența a două componente ale aceluiași drept, fiecare însă având un regim juridic propriu, consecință firească a împrejurării că aceste libertăți au atât un caracter intern, ce ține de trăirile interne ale fiecărui individ, cât și un caracter extern, reprezentat de manifestările exterioare, exprimate ca atare sau în legătură cu alte drepturi și libertăți de acest gen, garantate de Convenție (A se vedea Corneliu Bârsan Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Vol.I, drepturi și obligații, Editura C.H. Beck, București 2005, pag. 738).

6.29. Pe de altă parte, dreptul la libertatea de exprimare este garantat în Constituția României, care prevede în art. 30 alin. (1) și (6) că “(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Însă libertatea de exprimare, din perspectiva alin.1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

6.30. Retinând declarațiile părții reclamate, Colegiul observă că, în opinia acestuia, justificarea faptului că nu lucrează cu anumite persoane, în speță “homosexuali” este legată de un element de natură personală “În familia mea nu are ce căuta niciodată un Gay și Steaua e familia mea” respectiv un element pur

subiectiv "nu poate să mă oblighe nimeni să lucrez cu cineva. Am și eu dreptul să lucrez cu cine îmi place".

6.31. Sub aspectul acestor considerente, trebuie precizat că legislația Uniunii Europene interzice discriminarea pe criteriul orientării sexuale în domeniul relațiilor de muncă, iar aceste dispoziții sunt aplicabile tuturor persoanelor, atât în sectorul public cât și în cel privat. Statele membre ale Uniunii Europene au transpus directivele europene în această materie, Ordonanța nr. 137/2000 reglementând prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare inclusiv în relațiile de muncă. Directiva 2000/78/CE prevede că un tratament diferențiat bazat pe orientarea sexuală nu constituie o discriminare atunci când, având în vedere natura unei activități profesionale sau condițiile de exercitare a acesteia, caracteristica în cauză constituie o cerință profesională esențială și determinantă. Pe de altă parte, prevede că în cazul activităților profesionale ale bisericilor și ale altor organizații publice sau private a căror etică profesională este bazată pe religie sau convingeri, un tratament diferențiat bazat pe religia sau convingerile unei persoane nu constituie o discriminare atunci când, prin natura acestor activități sau prin contextul în care sunt exercitate, religia sau convingerile constituie o cerință profesională esențială, legitimă și justificată în privința eticii organizației. Ordonanța nr. 137/2000 stipulează în art. 9 că prevederile referitoare la contravențiile în domeniul angajării și profesiei „nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului angajatorului de a refuza angajarea unei persoane care nu corespunde cerințelor ocupaționale în domeniul respectiv, atât timp cât refuzul nu constituie un act de discriminare în sensul prezentei ordonanțe, iar aceste măsuri sunt justificate obiectiv de un scop legitim și metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare”.

6.32. Or, chiar dacă s-ar acredita ideea că un club de fotbal reprezintă o anumită familie, în sensul larg, în care înațărește și promovează anumite valori, tradiții sau credințe ceea ce ar impune o anumită etică organizațională, angajarea unui jucător de fotbal profesionist este determinată sine qua non de corespunderea din punctul de vedere al unor cerințe ce țin de performanță și nu de un element indisolubil legat de dreptul la viața intimă, familială și privată. A induce ideea că simpla presupunere legată de orientarea sexuală a unei persoane determină ab initio respingerea acestuia într-o eventuală relație economică, denotă în mod evident arbitrar. Afirmatiile părții reclamate sunt în acest sens: "Nici dacă se desființează Steaua nu iau un homosexual la echipă... Nu poate să mă oblighe nimeni să lucrez cu cineva. Am și eu dreptul să lucrez cu cine îmi place, așa cum au și ei drepturi"

6.33. În contextul în care singurele excepții permise la o eventuală diferență de tratament sunt date de natura specifică a unei activități profesionale sau condițiile de exercitare a acestei activități profesionale iar refuzul de a lucra cu o persoană este dat tocmai de o eventuală necorespondență din punctul de vedere al cerințelor ocupaționale, Colegiul este de opinie că afirmațiile părții reclamate constituie un comportament care se plasează în strânsă legătură cu orientarea sexuală, iar prin natura lor duc la crearea unui cadru ostil, intimidant și ofensiv ce se răsfrânge, în mod particular, asupra unei comunități de persoane, în speță persoanele cu o altă orientare decât cea heterosexuală. Din acest punct de

vedere, Colegiul este de opinie că afirmațiile părții reclamate, sub aspectul efectului creat, au fost de natură a conduce la atingerea dreptului la demnitate a persoanelor homosexuale, în sensul prevederilor art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată.

6.34. Constatând că afirmațiile în cauză întrunesc elementele unei forme de discriminare, în accepțiunea O.G. nr.137/2000 republicată, prevăzută la art. 2 alin.5, Colegiul este de opinie că acestea întrunesc subsecvent și elementele faptei prevăzute la Art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată. În opinia Colegiului forma de discriminare din dreptul comunitar definită de legiuitorul european ca hărțuire, s-a transpus în legislația nediscriminare în Art. 2 alin.5 și a fost reglementată în partea specială a legii, în Secțiunea a V a, Art. 15 prin care se asigură în terminis protecția dreptului la demnitate personală.

6.35. În acest sens, potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propaganda naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament **care are ca scop sau vizează** atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

6.36. Colegiul reține că art.15 interzice o arie largă de comportamente care sunt săvârșite în public și al căror obiect material este circumstanțiat în diferite ipoteze. Marja largă de apreciere a comportamentelor este dată de sintagma utilizată de legiuitor ”orice comportament” ceea ce induce ideea că acesta se poate manifesta prin cuvinte, gesturi, acțiuni etc. Aceste manifestări sunt săvârșite în public și se concretizează printr-un comportament care are caracter de propagandă naționalist-șovină, printr-un comportament de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere determinate (degradante, umilitoare etc.) legat de apartenența la un criteriu interzis prevăzut de legiuitor. Ca atare, elementul material al contravenției prevăzute la art. 15 se poate concretiza în diferite ipoteze, nu doar sub forma unui comportament cu caracter de propagandă ori de instigare la ură cât și a unui comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere umilitoare împotriva unui grup sau comunități de persoane datorită unui criteriu interzis.

6.37. Or, din acest punct de vedere, este evident că afirmațiile părții reclamate constituie un comportament în sensul prevăzut de art. 15. Afirmațiile produse s-au săvârșit în public și s-au repercutat prin consecințe în spațiul public, atât prin faptul că afirmațiile au fost realizate prin intermediul canalelor mediatice, radio și televiziune cât și prin difuzarea subsecventă și relatarea acestora de către mijloacele mass-media (presa scrisă, televiziune, canale de știri etc.)

6.38. În opinia Colegiului, afirmațiile respective nu se situează în planul unui eventual comportament de propagandă ori de instigare la ură, însă prin natura lor este evident că se constituie în elementul material reglementat de legiuitor, în

speță, un comportament care vizează crearea unei atmosfere cel puțin umilitoare sau ofensatoare împotriva unei comunități de persoane. Din analiza afirmațiilor imputate este dincolo de orice dubiu că acestea au avut legătura cu orientarea sexuală, nefiind contestat acest lucru, decât sub aspectul recurgerii la exercițiul libertății de exprimare. Or, în contextul exercițiului drepturilor constituționale, libertatea de exprimare, din perspectiva alin.1 al art. 30 din Constituție trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.” Similar, articolul 1 din O.G. nr. 137/2000 republicata dispune că: „În România, stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate de lege”.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu majoritate de voturi (6 pentru, 1 împotriva)** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate se plasează în afara incidenței unui eventual raport de muncă, în sensul Art. 2 alin.1 coroborat cu Art. 5 și Art. 7 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

3. Sancționarea părții reclamate G B cu avertisment, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000 republicată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;

4. Clasarea dosarului;

5. Se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte;

6. O copie a hotărârii se va transmite părților: Asociația ACCEPT, cu sediul în str. Lirei, nr.10, sector2, București; G B cu domiciliul în S.C. Fotbal Club Steaua București S.A., cu sediul în Bd. Ghencea, nr.45, sector 6, București

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

GERGELY Dezideriu – Membru

HALLER Istvan – Membru

NIȚĂ Dragoș Tiberiu - Membru

PANFILE Anamaria – Membru

POP Liana Ioana – Membru

VLAȘ Claudia Sorina - Membru

Data redactării 29.10.2010

Motivele de fapt și de drept redactate D.G., tehored. A.P., 2 exemp.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

